Zakoni o negiranju

		Država	Naziv	Šta je zabranjeno?	Kazna	Vrsta zakona	Datum donošenja	Posebne karakteristike	Dopunski zakon	Primjena	Historija	Izvor
EKSPLICITNA ZABRANA SAMO NEGIRANJA HOLOKAUSTA	1.	Austrija	Verbotsgesetz 1945 (Zakon o zabrani iz 1945.)	Negiranje, grubo umanjivanje, odobravanje ili opravdanje nacističkog genocida ili drugih nacističkih zločina protiv čovječnosti u štampi, na radiju i televiziji ili drugim medijima.	Kazna zatvora u trajanju od 1 do 10 godina, a slučajevima naročito opasnih osumnjičenih lica do 20 godina.	Dopunski kazneni zakon (izvan krivičnog zakona).	Prvi put uveden 1945. a zakon koji je trenutno u primjeni datira iz 1992. godine.		- zabrana isticanja određenih simbola u javnosti, kao što su simboli Hamasa, Kurdistanske radničke stranke, ISIS-a, a od 1. aprila i dva ustaška simbola (slovo U s grbom granate i šahovnicom NDH), za koje je predviđena novčana kazna do 4000 €, a u slučaju ponovljenog prekršaja do 10 000 €.	Strogo krivično gonjenje nacističkog govora i radnji.	Zakon je prvi put donesen 1945. kao dio procesa denazifikacije i trebao je suzbiti sva nastojanja oživljavanja nacizma. Međutim, negiranje holokausa nije izričito navedeno kao nacistička aktivnost, premda su ga sudovi tako tretirali.Zakon je potom izmijenjen 1992. godine i sada sadrži izričitu zabranu negiranja holokausta.	Söllner, Max (2015): Verrechtlichung von Geschichte : parlamentarische Debatten um die gesetzlichen Bestimmungen gegen Holocaustleugnung in der Bundesrepublik Deutschland und in Österreich. Frankfurt (Main): Univ., Diss. - https://balkaninsight.com/2019/04/09/croatia-austria-agree-bleiburg-commemoration-without-fascist-insignia/ - Bazyler, Michael J. (n.d.): Holocaust Denial Laws and Other Legislation Criminalizing Promotion of Nazism. Online at: https://www.yadvashem.org/
	2.	Njemačka	Javno poticanje (Volksverhetzung, §130.)	(3): odobravanje, negiranje ili umanjivanje, u javnosti ili na okupljanjima, djela počinjenih za vrijeme nacionalsocijalističkog režima koja su navedena u članu 6. (1) Zakona o međunarodnom krivičnom pravu, na način koji može narušiti javni mir (4): ometanje javnog mira, javno ili na okupljanju, na način koji narušava dostojanstvo žrtava odobravanjem, veličanjem ili opravdanjem samovolje nacionalsocijalističke vladavine	- kazna zatvora u maksimalnom trajanju od 5 godina ili novčana kazna - za potonje: kazna zatvora u maksimalnom trajanju od 3 godine ili novčana kazna	Krivični zakon	Prvi put donesen 1985. a posljednji put revidiran 2005. godine		- Dio je zakona o javnom poticanju. §130, 1 kažnjava poticanje mržnje prema dijelovima stanovništva ili poziva na nasilne mjere protiv njih, ili napada na ljudsko dostojanstvo vrijeđanjem ili klevetanjem dijelova stanovništva (kazna zatvora u trajanju od 3 mjeseca do 5 godina) - §130.4 „Širenje propagandnog materijala od strane neustavnih organizacija" - §86: zabrana isticanja protuustavnih simbola, poput zastava, medalja, parola ili pozdrava, npr. svastika	- strogo krivično gonjenje nacističkog govora i ponašanja - vrlo stroga interpretacija, na primjer, predmet Kamm iz 2006, gdje je muškarac procesuiran zbog prodaje majica sa natpisom protiv krajnje desnice na kojima je bila prikazana svastika, koji je prvo proglašen krivim, a kasnije oslobođen optužbi - nakon ovog slučaja, Ustavni sud je 2007. presudio da se svastika može koristiti u kontekstu protesta protiv nacizma	- Zabrana negiranja holokausta kao uvrede lične časti, koja je kažnjiva kaznom zatvora u trajanju do jedne godine ili novčanom kaznom - 1994: Negiranje holokausta postalo je krivično djelo, kazna je povećana do pet godina, a zabrana je proširena na nacističke simbole i slogane	- Bazyler, Michael J. (n.d.): Holocaust Denial Laws and Other Legislation Criminalizing Promotion of Nazism. Online at: https://www.yadvashem.org/holocaust/holocaust-antisemitism/holocaust-denial-laws.html [11.4.2019] Söllner, Max (2015): Verrechtlichung von Geschichte : parlamentarische Debatten um die gesetzlichen Bestimmungen gegen Holocaustleugnung in der Bundesrepublik Deutschland und in Österreich. Frankfurt (Main): Univ., Diss.
	3.	Izrael	Zakon o zabrani negiranja holokausta, 5476-1986	Onaj koji pismeno ili usmeno da bilo kakvu izjavu kojom negira ili umanjuje srazmjere djela počinjenih u periodu nacističkog režima, koja predstavljaju zločine nad židovskim narodom ili zločine protiv čovječnosti, s namjerom da odbrani počinitelje tih djela ili izraze suosjećanje ili da se identificira s njima, - izražavanje pohvale, suosjećanja ili identifikacije s tim zločinima	Kazna zatvora do 5 godina		1986					Zey-Lechtholz, Jacquelina (2012): The laws banning Holocaust denail – revised from GPN Issue 3. In: Genocide Prevention Now, 2012 (9).
EKSPLICITNA ZABRANA NEGIRANJA HOLOKAUSTA I KOMUNISTIČKIH ZLOČINA	4.	Češka Republika	Zakon o zabrani davanja podrške i širenja pokreta koji ugnjetavaju ljudska prava i slobode, § 261a	javno negiranje, osporavanje, odobravanje ili nastojanje da se opravdaju nacistički, komunistički ili drugi genocidi ili nacistički, komunistički ili drugi zločini protiv čovječnosti ili ratni zločini ili zločini protiv mira."	Kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci do 3 godine		2001, izmijenjen i dopunjen 2009. godine		- Član 260. istog zakona zabranjuje pružanje podrške ili širenje pokreta koji ugnjetavaju ljudska prava i slobode ili siju nacionalnu, rasnu, vjersku ili klasnu mržnju ili mržnju prema drugim grupama osoba, ako su gore navedena djela počinjena u javnosti (štampa, film, radio, televizija) ili ako ih počinitelj počinio kao član organizirane grupe (kazna zatvora u trajanju od 3 do 8 godina) - Javno izjavljivanje simpatija prema takvim pokretom kažnjivo je kaznom zatvora u trajanju od 6 mjeseci do 3 godine		Zakon je prvi put donesen 2001. godine i obuhvaćao je samo negiranje komunističkog i nacističkog genocida, a 2009. je izmijenjen na način da sada obuhvaća i negiranje drugih genocida.	http://melaproject.org/legal-database/czech-republic; Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The p olitics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.
	5.	Mađarska	Zakon br. 100 iz 2012. godine, član 333 Krivičnog zakona	Negiranje zločina genocida u široj javnosti kao i drugih zločina protiv čovječnosti počinjenih u nacističkom i komunističkom režimu ili izražavanje bilo kakve sumnje ili impliciranje da su ti zločini beznačajni ili pokušavanje opravdavanja tih zločina	Kazna zatvora do 3 godine	Krivični zakon	2010		Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju	2013: presuda u predmetu Gyorgyja Nagyja, koji je držao transparent na skupu na kojem je pisalo „Shoah se nije desio" kojem je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od osamnaest mjeseci (uvjetna kazna u trajanju od tri godine) i probaciju, a pored toga Nagy mora ili memorijalni centar holokausta u Budimpešti, Aušvicu ili Yad Vashemu i zapisati svoja zapažanja	Već 1992. mađarski Ustavni sud oborio je tadašnji zakon o zabrani negiranja holokausta jer nije bio kompatibilan s pravom na slobodu govora. - parlament je odbacio prijedlog zakona o kažnjavanju negiranja nacističkih i komunističkih zločina	Könczöl, Miklós (2017): Dealing with the Past in and around the Fundamental Law of Hungary. In: Belavusau, Uladzislau; Gliszczynska-Grabias, Aleksandra (Ed.): Law and Memory. Towards legal Governance of History. Cambridge: Cambridge University Press.
	6.	Latvija	Odredba 74.1 o „opravdavanju genocida, zločina protiv čovječnosti i ratnih zločina	Javno odobravanje, opravdavanje, umanjivanje ili negiranje agresije SSSR-a ili nacističke Njemačke na Republiku Litvaniju ili njihovih zločina genocida ili drugih zločina protiv čovječnosti ili ratnih zločina ili drugih teških zločina ili krivičnih djela,ako je počinjeno na prijeteći, nasilnički ili uvredljiv način ili ako je rezultiralo narušavanjem javnog reda	Kazna zatvora u trajanju do 5 godina, društveno-korisni rad u zajednici ili novčana kazna	Krivični zakon	2009, izmijenjen i dopunjen 2014. godine	Nejasno je koje se negiranje smatra krivičnim djelom jer zakonom nije precizirano da je to djelo koje je učinjeno s namjerom poticanja mržnje ili izazivanja javnoog nereda Nije jasno koja se pravna definicija genocida koristi Kosopov smatra da zakon primarno služi kao sredstvo u postojećem, prevashodno domaćem i međuetničkom „ratu sjećanja" koji se vodi oko tumačenja sovjetskog režima. Borba protiv rasističkog govora, antisemitizma i drugih oblika govora mržnje bila je tek indirektna tema rasprava.	Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju i nasilje	- Jurijus Subotinas (neka vrsta TV ličnosti) kažnjen je sa 1883 € zbog svjesnog i kontinuiranog poticanja na neprijateljstvo prema trenutnom političkom sistemu i vladi u Litvanije, i javnog slavljenja agresiju SSSR-a na Litvaniju 1940. godine. - još dva slučaja, jedan o negiranju holokausta, drugi o poricanju sovjetskih zločina / agresije - još jedan slučaj završio je predistražnim istragama jer nije pronađeno dovoljno dokaza za optužbu za negiranje holokausta - u zaključku, sud je izrekao mnogo blažu presudu u odnosu na očigledan protužidovski govor mržnje i otvoreno iskrivljavanje holokausta, za razliku od dva slučaja poricanja sovjetske agresije na Litvaniju	Donesen je kao reakcija na Okvirnu odluku EK, prvi nacrt iz 2009. godine odbijen je zbog zabrinutosti zbog slobode govora i naučne slobode.	Pettai, Eva-Clarita (2018): Protecting memory or criminalizing dissent? Memory laws in Lithuania and Latvia. Draft chapter. Forthcoming in: Barkan, E; Lang, A (ed.): Memory Laws: Criminalizing Historical Narrative. Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.
	7.	Litvanija	Član 170 (2) Krivičnog zakona	Javno odobravanje, opravdavanje, umanjivanje ili negiranje agresije SSSR-a ili nacističke Njemačke na Republiku Litvaniju ili njihovih zločina genocida ili drugih zločina protiv čovječnosti ili ratnih zločina ili drugih teških zločina ili krivičnih djela, *ako je počinjeno na prijeteći, nasilnički ili uvredljiv način ili ako je rezutiralo narušavanjem javnog reda*	Novčana kazna, ograničavanje slobode, hapšenje ili kazna zatvora u trajanju do maksimalno 2 godine	Krivični zakon	2010	Pokazuje jasan prioritet sovjetskih u odnosu na nacističke zločine i skreće pažnju s pitanja vlastite odgovornosti Litvanaca za počinjene zločine; „ekstremni je primjer tendencije korištenja zakona o sjećanju za promoviranje nacionalnih narativa i prebacivanje krivice za zločine protiv čovječnosti na druge, konkretno na nacističku Njemačku i posebno SSSR" (Kosopov 2017: 174)	Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju i nasilje	- Jurijus Subotinas (neka vrsta TV ličnosti) kažnjen je sa 1883 € zbog svjesnog i kontinuiranog poticanja na neprijateljstvo prema trenutnom političkom sistemu i vladi u Litvanije, i javnog slavljenja agresiju SSSR-a na Litvaniju 1940. godine. - još dva slučaja, jedan o negiranju holokausta, drugi o poricanju sovjetskih zločina / agresije - još jedan slučaj završio je predistražnim istragama jer nije pronađeno dovoljno dokaza za optužbu za negiranje holokausta - u zaključku, sud je izrekao mnogo blažu presudu u odnosu na očigledan protužidovski govor mržnje i otvoreno iskrivljavanje holokausta, za razliku od dva slučaja poricanja sovjetske agresije na Litvaniju	Donesen je kao reakcija na Okvirnu odluku EK, prvi nacrt iz 2009. godine odbijen je zbog zabrinutosti zbog slobode govora i naučne slobode.	Pettai, Eva-Clarita (2018): Protecting memory or criminalizing dissent? Memory laws in Lithuania and Latvia. Draft chapter. Forthcoming in: Barkan, E; Lang, A (ed.): Memory Laws: Criminalizing Historical Narrative. Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.
	8.	Poljska	Zakon o uspostavljanju nacionalne komisije za sjećanje za procesuiranje zločina protiv naroda Poljske, § 55	tretira zločine počinjene nad osobama poljske nacionalnosti i poljskim državljanima druge etničke pripadnosti u periodu između 1. septembra 1939. i 31. decembra 1989 . nacističke zločine, komunističke zločine te druge zločine kao što su zločin protiv mira, čovječnosti ili ratni zločini - javno odobravanje zločina definiranih u članovima 6,7,8 Statuta Međunarodnog krivičnog suda - optuživanje poljske nacije ili države da su odgovorni ili saučesnici u nacističkim zločinima koje je počinio Treći njemački Reich	Novčana kazna ili kazna zatvora do 3 godine		18.12.1998	- Primjenjuje se samo na zločine protiv građana Poljske i zločine počinjene između 1939. i 1989. godine - pokriva također Katalinski masakrt	Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju			Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.
ZABRANA NEGIRANJA SVAKOG GENOCIDA	9.	Albanija	Član 74a	Iznošenje u javnost li namjerno javno diseminiranje putem računarskih sistema materijala kojima se negiraju, značajno umanjuju, odobravaju ili opravdavaju djela koja predstavljaju genocid ili zločine protiv čovječnosti	Kazna zatvora u trajanju od 3 do 6 godina	Krivični zakon	2008		Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju i nasilje			Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.
	10.	Bugarska	Član 419 a (Novi SG. br. 33/2011)	opravdavanje, negiranje ili grubo umanjivanje zločina počinjenog protiv mira i čovječnosti, što predstavlja rizik od nasilja ili poticanje na mržnju među pojedincima ili grupama ljudi na osnovu rase, boje, religije, porijekla, nacionalne ili etničke pripadnosti	Kazna zatvora u trajanju od 1 do 5 godina	Krivični zakon	April 2011		Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju i nasilje			Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.
	11.	Hrvatska	Član 325, javno poticanje na nasilje i mržnju	Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko javno odobrava, poriče ili znatno umanjuje kazneno djelo genocida, zločina agresije, zločina protiv čovječnosti ili ratnog zločina, usmjereno prema skupini ljudi ili pripadniku skupine zbog njihove rasne, vjerske, nacionalne ili etničke pripadnosti, podrijetla ili boje kože, na način koji je prikladan potaknuti nasilje ili mržnju protiv takve skupine ili pripadnika te skupine.	Kazna zatvora do 3 godine	Krivični zakon	2011		Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju i nasilje	Policija nikada nije podnijela kaznenu prijavu temeljem ovog dijela Krivičnog zakona, jer prema Ministarstvu unutrašnjih poslova, teško je dokazati šta će potaknuti mržnju Grupa za ljudska prava podnosila je krivične prijave temeljem ovog zakona, međutim sve su prijave odbijene.		https://balkaninsight.com/2017/11/24/selective-amnesia-croatia-s-holocaust-deniers-11-16-2017/ http://melaproject.org/legal-database/croatia
	12.	Lihtenštajn	§ 283, Rasna diskriminacija	- javno negiranje, grubo umanjivanje, pokušaj opravdavanja genocida ili zločina protiv čovječnosti riječju, pisanjem, slikama, digitalnim znakovima,	Kazna zatvora do 2 godine	Krivični zakon	1999					Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.
	13.	Malta	Član 82, stav B) Krivični zakon - odobravanje, negiranje ili umanjivanje genocida, zločina protiv čovječnosti i ratnog zločina	javno odobravanje, negiranje ili grubo umanjivanje genocida, zločina protiv čovječnosti i ratnih zločina usmjereno protiv grupe ljudi ili člana takve grupe određene s obzirom na rasu, boju, religiju, državljanstvo, porijeklo ili nacionalno ili etničko porijeklo u slučaju kad je počinjenje izvršeno na način: - (a) koji će vjerovatno poticati na nasilje ili mržnju protiv takve grupe ili nekog člana takve grupe; (b) koji će vjerovatno narušiti javni red ili ili koji je ugrožavajući, pogrdan ili uvredljiv	Kazna zatvora u trajanju od 8 mjeseci do 2 godine	Krivični zakon	2009,, izmijenjen i dopunjen 2014. godine		Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju i nasilje	Također Zakon o poticanju na mržnju		http://melaproject.org/sites/default/files/2018-02/Malta%20Criminal%20Code%20-%20Article%2082%2C%20para.%20B%29.pdf
	14.	Makedonia	Član 407-a: Odobravane ili opravdavanje genocida, zločina protiv čovječnosti ili ratnih zločina	(1): javno negiranje, grubo umanjivanje, odobravanje i opravdavanje zločina predviđenih članovima 403. do 407. (genocid, zločini protiv čovječnosti, ratni zločini, upotreba nedopuštenih sredstava za borbu) putem informacijskog sistema (2) Ako je negiranje, minimiziranje, odobravanje ili opravdavanje učinjeno s namjerom poticanja na mržnju, diskriminaciju ili nasilje protiv neke osobe ili grupe osoba zbog njihove rase, boje kože, nacionalnog, etničkog porijekla, religije ili uvjerenja, duševne ili fizičke invalidnosti, spola, rodnog identiteta, seksualne orijentacije i političkih uvjerenja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od najmanje četiri godine.	Za (1): kazna zatvora u trajanju od 1 do 5 godina Za (2): kazna zatvora u trajanju od najmanje 4 godine	Krivični zakon	2004					Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.
	15.	Crna Gora	Član 370-2	Kaznom iz stava 1 ovog člana kazniće se i ko javno odobrava, negira postojanje ili značajno umanjuje težinu krivičnih djela genocida, zločina protiv čovječnosti i ratnih zločina učinjenih protiv grupe ili člana grupe koja je određena na osnovu rase, boje kože, religije, porijekla, državne ili nacionalne pripadnosti, na način koji može dovesti do nasilja ili izazvati mržnju prema grupi lica ili članu takve grupe, ukoliko su ta krivična djela utvrđena pravosnažnom presudom suda u Crnoj Gori ili međunarodnog krivičnog suda.	Kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci do 5 godina	Krivični zakon	April 2010			Član 370. (izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje) primjenjivao se vrlo rijetko. U periodu između 2012. i 2017. zabilježeno je samo šest slučajeva		Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press. https://www.paragraf.me/propisi-crnegore/krivicni-zakonik-crne-gore.html Montenegro, Ministry of Human and Minority Rights (2017): The Third Report of Montenegro on the Implementation of the Framework Convention for the Protection of National Minorities. Online: http://www.mmp.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rid=277800&rType=2&file=The%20Third%20Report%20on%20the%20Implementation%20of%20the%20Framework%20Convention.pdf
	16.	Portugal	Član 240 (2b), vjerska, rasna ili seksualna diskriminacija	Javno (na skupu, u pisanom obliku, medijima) klevetanje ili ogovaranje pojedinca ili grupe zbog rase, boje, etničke, religijske ili nacionalne pripadnosti, naročito negiranjem ratnih zločina ili zločina protiv mira i čovječnosti s namjerom ohrabrivanja ili poticanja na rasnu ili vjersku diskriminaciju	Kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci do 5 godine	Krivični zakon	2006	Jedini zakon na Zapadu koji zabranjuje negiranje zločina protiv mira	§ 240, 2a: Kažnjava poticanje na nasilja nad pojedincem ili grupom zbog rase, religije ili etničkog ili nacionalnog porijekla (zatvorska kazna od 6 mjeseci do 5 godina), ali zahtijeva organizacijski element navodnih počinitelja			http://melaproject.org/legal-database/portugal
	17.	Španija	Član 510, 1c	Javno negira, ozbiljno umanjuje ili veliča zločine genocida, zločine protiv čovječnosti ili protiv osoba ili dobara zaštićenih u slučaju oružanog sukoba, ili veliča počinitelje tih zločina, kada su ti zločini počinjeni nad grupom ili njenim dijelom ili protiv neke osobe koja je određena pripadnošću toj grupi, na osnovu rasističkih, antisemitskih ili drugih razloga koji se odnose na ideologiju, religiju ili uvjerenja, porodičnu situaciju ili pripadnost etničkoj grupi, rasu ili naciju ili nacionalno porijeklo. ... seksualnu orijentaciju. ...rod, bolest, invaliditet, kada se [tim radnjama] promiče ili potiče nasilje, neprijateljstvo ili diskriminacija prema njima.	Kazna zatvora u trajanju od 6 do 12 mjeseci ili novčana kazna	Krivični zakon	2015		Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju i nasilje		Španija je još 1995. uvela odredbu o zabrani negiranja genocida, ali ju je Ustavni sud proglasio nezakonitom zbog kršenja slobode izražavanja. Sud je presudio da opravdavanje holokausta može kriminalizirati, ali ne i negiranje. Međutim, krivični zakon iz 1995. godine obuhvaća još jedan član 510, kojim se zabranjuje poticanje na rasnu diskriminaciju, mržnju i nasilje. Kada je 2015. izmijenjen Krivični zakon, izmijenjen je i član 510. na način da obuhvaća zabranu negiranja.	http://melaproject.org/legal-database/spain; Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.
	18.	Švicarska	§ 261 Rasna diskriminacija, švicarski Krivični zakon SR 311.0	javno poticanje na mržnju ili diskriminaciju osoba ili grupe osoba na osnovu njihove rase, etničkog porijekla ili religije.. . .;ili bilo koji od ovih osnova, negirajući, umanjujući ili tražeći opravdanje za genocid ili druge zločine protiv čovječnosti. . .	Kazna zatvora u trajanju do 3 godine ili novčana kazna	Krivični zakon	2009, izmijenjen i dopunjen 2014. godine		Članom 261 također se kažnjava: - javno poticanje na mržnju ili diskriminaciju osobe ili grupe zbog rase, etničke ili vjerske pripadnosti - javno širenje ideologija koje imaju za cilj sistematsko levetanje ili omalovažavanje pripadnika određene rase, etničke ili religijske pripadnosti - organiziranje, sudjelovanje i podržavanje propagandnih radnji s tim ciljevima - uskraćivanje javne usluge pojedincu ili grupi zbog rase, etničke ili vjerske pripadnosti (zatvorska kazna do 3 godine ili novčana kazna)			http://melaproject.org/legal-database/switzerland; Koposov, Nikolay (2018): Memory in Europe and Russia. Cambridge: CambridKoposov, Nikolay (2017):ge University Press.
ZABRANA NEGIRANJA HOLOKAUSTA I NEGIRANJA DRUGIH GENOCIDA	19.	Belgija	Zakon o zabrani negiranja	- Negiranje, grubo umanjivanje, pokušaj opravdanja ili odobravanja genocida počinjenog od strane nacionalsocijalističkog režima tokom Drugog svjetskog rata - Novi zakon koji je usvojen u aprilu: negira, umanjuje, opravdava ili odobrava genocide, zločine protiv čovječnosti ili ratne zločine koji su kao takvi priznati od međunarodnog suda (uključuje genocide u Srebrenici i Ruandi, ali ne i Aghetu)	Kazna zatvora od 8 dana do 1 godine ili novčana kazna do 124 €, građanska prava mogu biti suspendirana - za novi zakon još uvijek nije jasno		23.3.1995	- Progon putem centra za jednake mogućnosti i suprotstavljanje rasizmu ili bilo koje druge organizacije koja temeljem svojih upravljačkih akata za cilj ima odbranu moralnih interesa i časti otpora ili deportiranih	Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju i nasilje			http://melaproject.org/legal-database/belgium; http://www.brusselstimes.com/belgium/justice/14850/law-would-make-it-illegal-to-deny-the-rwanda-and-srebrenica-genocides
	20.	Kipar	Zakon br. 45 (I) / 2015 - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju određenih oblika i izraza rasizma i ksenofobije putem Krivičnog zakona iz 2011. godine	negiranje, grubo umanjivanje, odobravanje ili opravdanje genocida ili zločina protiv čovječnosti Definira genocid kao zločin koji je kao takav prepoznat „neopozivom odlukom međunarodnog suda", ali koji se kao takav može prepoznati i „jednoglasnom odlukom ili jednoglasnim rješenjem parlamenta"	Kazna zatvora u trajanju do maksimalno 5 godina ili novčana kazna do maksimalno 20,000 CYP (otprilike 32,000 EUR)		Prvi put donesen 2011. a revidiran 2015. godine		Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju i nasilje			https://blogs.prio.org/2015/04/recognising-and-denying-armenian-losses-in-cyprus/; https://www.refworld.org/pdfid/541aa9e64.pdf;
	21.	Francuska	Gayssotov zakon (Zakon br. 90-615 o suzbijanju rasističkih, antisemitskih i ksenofobnih ponašanja)	- Osporavanje postojanje jednog ili više zločina protiv čovječnosti, kako su definirani u članu 6. Statuta [Povelje] Međunarodnog vojnog suda pripojenog Londonskom sporazumu od 8. augusta 1945. koje vrše članovi organizacije koja je temeljem člana 9. spomenutog statuta proglašen kriminanom ili osobe koje je pred francuskim ili nekim drugim međunarodnim sudom proglašena krivom - negira, umanjuje ili grubo umanjuje postojanje zločina genocida, osim onih koji su spomenuti u prvom stavu ovog člana, drugog zločina protiv čovječnosti, zločina porobljavanja ili ratnog zločina kako je definirano u članovima 6, 7. i 8. Statuta Međunarodnog krivičnog suda i članovima 211.1 do 212.3, 224.1A do 224.1C i 461.1 do 461.31 Krivičnog zakona kada (1) taj zločin presuđen pred francuskim ili međunarodnim sudom; (2) Ili kada negiranje, umanjivanje ili trivijaliziranje ovog zločina D25 predstavlja poticanje na nasilje ili mržnju prema grupi osoba ili članu te grupe, koja je određena određenom rasom, bojom, religijom, porijeklom ili nacionalnim porijeklom	-kazna zatvora u trajanju od 1 mjesec do 1 godine - za potonje: kazna zatvora u trajanju od 1 do 5 godina ili novčana kazna do 45,000 €	Izmjene člana 24. on slobodi štampe	Prvi put donesen 13.07.1990, a revidiran u januaru 2017. godine	Iako je amandmanom predloženo uvrštavanje poricanje trgovine robovima i armenskog genocida, ove osnove nisu zabranjene jer ih nije osudio francuski ili međunarodni sud. Stoga je negiranje armenskog genocida zakonski dozvoljeno, dok je negiranje genocida u Ruandi i Srebrenici zakonom kažnjivo.	-Članom R645-1 zabranjuje se javno isticanje nacističkih uniformi, oznaka i amblema	Relativno stroga primjena - npr. predemet Grupa francuskih židovskih studenata protiv Yahoo-a, u kojem je Yahoo prisiljen da zabrani pristup francuskim korisnicima stranicama na kojima se prodaju nacističke memorabilije	-Robert Faurisson, koji je negirao holokaust, osporavao je ovu presudu, ali ju je Komisija za ljudska prava potvrdila kao nužno sredstvo za borbu protiv mogućeg antisemitizma - izvorno je donesen 1990. godine. Godine 2002., 2004. i dva puta 2005. davani su prijedlozi da se u Gayssotov zakon uvrsti i negiranje armenskog genocida, međutim ti pokušaji nisu bili uspješni. Predloženi amandman 2006. godine odobrila je Narodna skupština, ali ga je Parlament odgodio i zbog toga nikada nije stupio na snagu. Gayssotov zakon izmijenjen je Boyerovim zakonom 2011. godine, koji je uključivao negiranje armenskog genocida i trgovinu robljem. Međutim, Ustavni sud je ga je proglasio neustavnim u februaru 2012. godine. Bila su još dva prijedloga za izmjenu ovog zakona u 2016. godini, posljednji je bio uspješan iako su neki dijelovi prijedloga izmijenjeni.	- Bazyler, Michael J. (n.d.): Holocaust Denial Laws and Other Legislation Criminalizing Promotion of Nazism. Online at: https://www.yadvashem.org/holocaust/holocaust-antisemitism/holocaust-denial-laws.html [11.4.2019] Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.
	22.	Grčka	Zakon br. 4285/2014, član 2., javno negiranje ili odobravanje zločina	javno odobravanje, umanjivanje ili negiranje postojanja ili ozbiljnost zločina genocida, ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti, zločina holokausta ili nacističkih zločina, kada su ti zločini utvrđeni odlukama međunarodnog suda ili grčkog parlamenta, ako je to ponašanje usmjereno protiv grupe (...) ili član takve grupe definirane rasnom, bojom, religijom, porijeklom, nacionalnim ili etničkim porijeklom, seksualnom orijentacijom ili rodnim identitetom i na način koji će vjerojatno potaknuti mržnju ili nasilje ili koji je prijeteći ili koji vrijeđa takvu grupu (...)	Kazna zatvora u trajanju od 3 mjeseca do 3 godine i novčana kazna od 5.000 do 20.000 €		2014	/	Dopunski zakon o javnom poticanju na djela ili radnje koje bi mogle dovesti do mržnje ili nasilja		Grčka je 1979. usvojila prvi široki antirasistički zakon u okviru priprema za pristupanje zemlje EU i zabranila izražavanje uvredljivih ideja koje su usmjerene na rasnu diskriminaciju. Ministarstvo pravdje je prvi put podnijelo prijedlog zakona o kriminalizaciji negiranja holokausta 2011. godine, ali ga je parlament odbio, međutim, drugi pokušaj 2014. godine bio je uspješan.	Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.
	23.	Italija	Član 604-bis (propaganda i podsticanje na počinjenje zločina zbog rasne, etničke i vjerske diskriminacije)	propaganda, javno huškanje i javno poticanje [na diskriminaciju ili nasilje], izvršeno na način kojim se stvara stvarna opasnost od njihovog širenja, a koja se u cijelosti ili djelomično temelji na negiranju Shoaha ili zločina genocida, zločina protiv čovječnosti i ratnih zločina kako je definirano u članovima 6., 7. i 8. Statuta MKS-a	Kazna zatvora u trajanju od 2 do 6 godina		Juni 2016		Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju i nasilje		Prvi pokušaj vlade lijevog centa da kriminalizira negiranje desio se 2007. godine ali je propao, dijelom, i zbog protivljenja talijanskih historičara koji su se bojali da će se time ograničiti sloboda istraživanja. Nakon pada Berlusconija 2011. godine, nova vlada lijevog centra predstavila je novi nacrt parlamentu 2013. godine, Senat ga je odobrio 2015. godine, a usvojen u junu 2016.	http://melaproject.org/legal-database/italy Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.
	24.	Luksemburg	Zakon o negiranju i revizionizmu, član 457-3 Krivičnog zakona	javno osporavanje, umanjivanje, opravdanje ili negiranje postojanja još jednog zločina protiv mira ili ratnih zločina, kako su definirani u članu 6. Londonskog sporazuma, a koje je počinio član organizacije koja je proglašena zločinačkom ili osoba koja je za takve zločine proglašena krivom pred luksemburškim, stranim ili međunarodnim sudom - osporavanje, umanjivanje, opravdavanje ili negiranje postojanja jednog ili više genocida ili zločina protiv čovječnosti ili ratnih zločina, kako je definirano u članu 136. luksemburškog Krivičnog zakona	Kazna zatvora u trajanju od 8 dana do 2 godine ili novčana kazna u iznosu od 251 do 25,000 EUR	Krivični zakon	2012		Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju i nasilje		Prvi zakon koji zabranjuje ne samo nacističke zločine protiv čovječnosti, već i nacističke ratne zločine Postao je paradigma u Evropskoj uniji i Okvirnoj odluci, jer je prvi zakon koji je negiranje nacističkih zločina i drugih zločina uveo kao dvije odvojene zabrane u istom zakonu.	http://melaproject.org/legal-database/luxembourg
	25.	Rumunija	Zakon br. 217 od 27. jula 2015., član 1., st. 7	Javno negiranje, osporavanje, odobravanje opravdavanje ili umanjivanje na bilo koji , odnosno bilo kojima sredstvima holokaust ili njegove posljedice - negiranje, osporavanje, odobravanje, opravdavanje ili umanjivanje na bilo koji način genocida, ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti, koji su kao takvi definirani međunarodnim pravom, MKT-om, Londonskim sporazumom iz 1945, MKSJ-om, MKTR-om i koje je priznala rumunska država - postavljanje ili održavanje u javnom prostoru, osim u muzejima, statua, grupe statua ili spomen-ploča kojima se slave osobe osuđene za zločin protiv mira ili čovječnosti, ili imenovanje ulica, bulevara, trgova, parkova ili drugih javnih prostora po tim osobama (član 12.)	Kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci do 3 godine ili novčana kazna	Krivični zakon	Prvi put donesen 2002. (Hitna odredba br. 31/2002. Krivičnog zakona), a potom ponovo 2015. godine		Istim zakonom je također zabranjeno: - uspostavljanje fašističke, rasističke ili ksenofobične organizacije (zatvorska kazna od 5 do 15 godina) - širenje, prodaja, izrada i posjedovanje fašističkih, rasističkih ili ksenofobičnih simbola (zatvorska kazna od 6 mjeseci do 5 godina) - promoviranje propagandom kulture osoba osuđenih za počinjenje zločina protiv mira i čovječnosti ili promoviranje fašističke, rasističke ili ksenofobične ideologije (zatvor od 6 mjeseci do 5 godina) - dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju	Izvršenje zakona je tek sporadično	Zabrana negiranja genocida prvi put je utvrđena zakonom 2002. godine, kada je u zemlji došlo do porasta antisemitizma, a razne ulice su dobile ime po bivšem diktatoru Ionescuu. Međutim, zakon se rijetko koristio. Godine 2005. Rumunija je osnovala historijsku komisiju na čelu s Elijem Wieselom čija je zadaća bila istraživanje učešća Rumunije u holokaustu. 2015. godine donesen je novi zakon koji zabranjuje negiranje genocida. Tekst zakon je izrađen uz pomoć američkog Memorijalnog muzeja i komisije koju je predvodio Eli Wiesel.	Gliszczyńska-Grabias, Aleksandra (2013): Penalizing Holocaust Denial: A view from Europe. In: Asher Small, Charles (Edt.): Global Antisemitism: A crisis of modernity. Volume III. Global Antisemitism: Past and Present. New York: ISGAP. 43-62 https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2015/07/27/why-romania-had-to-ban-holocaust-denial-twice/?utm_term=.bed23de631b0
	26.	Slovačka	Član 424A Poticanje, klevetanje i upućivanje prijetnji prema osobama zbog njihove pripadnosti rasi, naciji, nacionalnosti, izgleda (puti)	Poticanje na nasilje ili mržnju ili klevetanje grupe ili pojedinca zbog njihove pripadnosti bilo kojoj rasi, naciji, nacionalnosti, boji kože, etničkoj grupi, porodičnom porijeklu ili religiji, braneći krivično djelo koje se smatra genocidom, zločinom protiv čovječnosti ili ratnim zločinom prema članu 6,7,8 Rimskog statuta, zločinom protiv mira, ratnim zločinom, zločinom protiv čovječnosti iz člana 6. Londonskog sporazuma, te javno negiranje ili grubo umanjivanje takvog krivičnog djela.	Kazna zatvora u trajanju od jedne do tri godine, a u ozbiljnijim slučajevima, dvije do pet godina	Krivični zakon	2005		Član 421: zabrana podržavanja i promoviranjagrupa kojima je cilj suzbijanje osnovnih prava i sloboda Član 424: kažnjavanje poticanja na mržnju Član 423: kazna za klevetu nacije, rase, uvjerenja Član 422: zabrana korištenja zastava, značaka, uniformi ili slogana, s namjerom iskazivanja simpatije prema grupama ili pokretima koji koriste nasilje ili prijetnju nasiljem, a čiji je cilj suzbijanje osnovnih prava i sloboda građana		Prvi put uvedeni u novembru 2001. godine pod naslovom fašistički zločini	Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.
	27.	Slovenija	Član 297. stav 2. - Javno poticanje na mržnju, nasilje ili netrpeljivost	Javno širenje ideja o nadmoći jedne rase nad drugom ili pomaganje na bilo koji način rasističke aktivnosti ili negiranje, umanjivanje značaja, odobravanje, neuvažavanje, ismijavanje ili zagovaranje genocida, holokausta, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina, agresije ili drugih zločina protiv čovječnosti.	Kazna zatvora u trajanju do 2 godine Kazna zatvora u trajanju do 5 godina, ako je djelo počinio službenik zloupotrebom službenog položaja ili ovlasti	Krivični zakon	Prvi put donesen 2004. godine, a izmijenjen 2008. godine kroz novi Krivični zakon		Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju i nasilje			Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.
NEGIRANJE GENOCIDA I HOLOKAUSTA NIJE ZAKONSKI REGULISANO	28.	Danska	/	/	/	/	/	/	Nema Zakona o javnom poticanju na mržnju i nasilje			
	29.	Estonija	/	/	/	/	/	/	Zakon o javnom poticanju na mržnju i nasilje, ako ponašanje rezultira prijetnjom po život, zdravlje i imovinu osobe			
	30.	Finska	/	/	/	/	/	/	Negiranje holokausta nije zabranjeno, ali se može kazniti na osnovu kaznenih odredbi Krivičnog zakona o poticanju, etničkom uznemiravanju ili poticanju mržnje. Nema Zakona o poticanju na mržnju i nasilje			
	31.	Irska	/	/	/	/	/	/	Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju			
	32.	Nizozemska	/	/	/	/	/	/	Negiranje holokausta ili negiranje drugih genocida nije zabranjeno, ali se može kazniti na osnovu kaznenih odredbi Krivičnog zakona o poticanju, etničkom uznemiravanju ili poticanju mržnje.			
	33.	Švedska	/	/	/	/	/	/	Nema Zakona o poticanju na mržnju i nasilje			
	34.	UK	/	/	/	/	/	/	Dopunski zakon o javnom poticanju na mržnju			Zey-Lechtholz, Jacquelina (2012): The laws banning Holocaust denail – revised from GPN Issue 3. In: Genocide Prevention Now, 2012 (9).
	35.	SAD	/ /	/	/	/	/	/				Zey-Lechtholz, Jacquelina (2012): The laws banning Holocaust denail – revised from GPN Issue 3. In: Genocide Prevention Now, 2012 (9).
ZAKONI DRUGIH ZEMALJA	36.	Kosovo	Još nije donesen zakon, samo rezolucija	Rezolucija koja poziva na kažnjavanje opravdanja, umanjivanja ili negiranja genocida na Kosovu. Rezolucijom se optužuju srbijanske snage za počinjenje genocida nad kosovskim Albancima.	Rezolucija je objavljena u maju 2019. godine						Zakon o poticanju na nacionalnu, rasnu, vjersku ili etničku mržnju, nemire ili netrpeljivost	https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/A5713395-507E-4538-BED6-2FA2510F3FCD.pdf; https://prishtinainsight.com/kosovo-mps-draft-a-resolution-accusing-serbia-of-genocide/
	37.	Srbija	387 (5): Rasna i druga diskriminacija	Ko javno odobrava, negira postojanje ili značajno umanjuje težinu genocida, zločina protiv čovečnosti i ratnih zločina učinjenih protiv grupe lica ili člana grupe koja je određena na osnovu rase, boje kože, vere, porekla, državne, nacionalne ili etničke pripadnosti, na način koji može dovesti do nasilja ili izazivanja mržnje prema takvoj grupi lica ili članu te grupe, ukoliko su ta krivična dela utvrđena pravnosnažnom presudom suda u Srbiji ili Međunarodnog krivičnog suda, kazniće se zatvorom od šest meseci do pet godina.	Kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci do 5 godina	Krivični zakon	2016	Zabrana uključuje samo zločine koje su utvrdili srbijanski sudovi i MKS i isključuje presude Haškog tribunala i MSP-a, kojima je utvrđeno da se u Srebrenici dogodio genocid. Prema tome, u Srbiji je zakonski dozvoljeno negirati genocid u Srebrenici.	Dopunski zakon o poticanju na mržnju			https://www.paragraf.rs/propisi/krivicni_zakonik.html; https://balkaninsight.com/2019/04/17/bosnia-serbia-unlikely-to-copy-belgiums-genocide-denial-law/
	38.	Ukrajina	Zakon br. 376-V od 28. novembra 2006 o Holodomoru 1932-1933.	Holodomor 1932-1933 u Ukrajini bio je genocid nad narodom Ukrajine. Javno negiranje Holodomora 1932-1933. u Ukrajini se smatra skrnavljenjem sjećanja na milione žrtvi Holodomora, vrijeđanjem i ponižavanjem dostojanstva ukrajinskog naroda, i stoge je nezakonito.	Nema		2006		„Zakon o de-komunizaciji" iz aprila 2015: zabrana komunističke partije, simbola i ideologije, priznavanje antikomunističkog otpora kao borbe za neovisnost Ukrajine, uklanjanje sovjetskih spomen-obilježja, otvaranje arhiva KGB-a, stvaranje Instituta za nacionalno sjećanje. Zakon je prošao parlament, ali bio je kritiziran na nacionalnom i međunarodnom nivou. Grupa visoko cijenjenih historičara, većinom iz Amerike i Evrope, napisala je pismo tadašnjem ukrajinskom predsjedniku Porošenku s molbom da ne potpiše prijedlog zakona, no Porošenko ga je ipak odobrio.		2006: uvođenje zakona koji priznaje „Holodomor" (veliku glad u periodu 1932/1933 koja je usmrtila oko 3 miliona ljudi u Ukrajini, i još 3 miliona žrtava u Rusiji i Kasachstanu) kao genocid, međutim bez uvođenja kazne za negiranje Holodomora 2007: parlament je odbacio još jedan pokušaj tadašnjeg predsjednika Juščenka da kriminalizira negiranje holodomora i holokausta zbog zabrinutosti u vezi sa ograničavanjem slobode izražavanja U periodu od 2008. do 2013. u parlament je upućen niz prijedloga zakona ali su svi bili bezuspješni Uvođenje dva nova memorijalna zakona kojima se zabranjuje javno poricanje ili opravdanje fašističkih zločina protiv čovječnosti počinjenih tokom Drugog svjetskog rata za vrijeme krize u Euromajdanu u novembru 2013. godine, no oni su ukinuti u aprilu 2015.	Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.
	39.	Rusija	Yarovayain zakon, savezni zakon br. 128-FZ od 5. maja 2014. „o promjenama nekih zakonodavnih akata Ruske Federacije"	Negiranje činjenica utvrđenih presudom Međunarodnog vojnog suda za suđenje i kažnjavanje glavnih ratnih zločinaca Sila osovine, odobravanje zločina utvrđenih gore spomenutom presudom, kao i svjesno širenje lažnih informacija o aktivnostima SSSR-a tokom Drugog svjetskog rata, praćeno optužbama za počinjenje zločina utvrđenih gore spomenutom presudom, počinjena javno	Novčana kazna ili kazna zatvora do 3 godine	Krivični zakon	2014	Kosopov zakon smatra instrumentom cenzure, koji se može koristiti za kažnjavanje bilo kakvih kritika službenog sovjetskog / ruskog narativa o ratu Cilj mu je zaštititi sjećanja na staljinizam		Bilo je nekoliko slučajeva optužbi protiv ruskih državljana na temelju Yaravoyainog zakona. Najmanje jedan slučaj je okončan osuđujućom presudom: Vladimir Luzgin osuđen je na kaznu od 200.000 rubalja (tada oko 3.000 €) zbog postavljanja preuzetog članka u kojem se tvrdilo da je Drugi svjetski rat započeo invazijom na Poljsku od strane Njemačke i Sovjetske unije.		Kosopov, Nikolay(2017): Memory Laws, Memory wars. The politics of Memory in Europe and Russia. Cambridge: Cambridge University Press.